A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (ötödik tanács)

2012. november 8.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Az alapeljárás tényállása és jogszabályi háttere kellően részletes ismertetésének hiánya — Hasznos választ kizáró összefüggésben előterjesztett kérdések — Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válasz szükségességét igazoló okok részletes ismertetésének hiánya — Nyilvánvaló elfogadhatatlanság”

A C-433/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Krajský súd v Prešove (Szlovákia) a Bírósághoz 2011. augusztus 22-én érkezett, 2011. augusztus 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **SKP k.s**.

és

Kveta Polhošová között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: A. Borg Barthet, az ötödik tanács elnökeként eljárva, M. Ilešič és M. Safjan (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („irányelv a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról”) (HL L 149., 22. o.) 5–9. cikkének, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL L 95., 29. o.; magyar

* Az eljárás nyelve: szlovák.

nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az SKP k.s. (a továbbiakban: SKP), amely a KFZ Sys s.r.o. vagyonfelügyelője, és K. Polhošová között fogyasztási cikkre vonatkozó részletvételi szerződés K. Polhošová általi teljesítése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A Charta

3 A Charta 47. cikke értelmében:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja. Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget tanácsadás, védelem és képviselet igénybevételéhez.

Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, költségmentességet kell biztosítani, amennyiben az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez erre szükség van.”

A 93/13 irányelv

4 A 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.”

5 A 93/13 irányelv 2. cikke szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »tisztességtelen feltételek«: a 3. cikkben meghatározott szerződési feltételek;

b) »fogyasztó«: minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén;

c) »eladó vagy szolgáltató«: minden olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körében cselekszik, függetlenül attól, hogy az köz- vagy magánjellegű.”

6 A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következő rendelkezést tartalmazza:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

A 2005/29 irányelv

7 A 2005/29 irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az a célja, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez, valamint hogy a fogyasztók gazdasági érdekeit sértő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokra vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási tagállami rendelkezések közelítése révén magas szintű fogyasztóvédelmet valósítson meg.”

8 A 2005/29 irányelv 2. cikke a következőképpen szól:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »fogyasztó«: az a természetes személy, aki az ezen irányelv szabályozási körébe tartozó kereskedelmi gyakorlatok során kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységén kívül eső célok érdekében jár el;

b) »kereskedő«: az a természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely az ezen irányelv szabályozási körébe tartozó kereskedelmi gyakorlatok során kereskedelmi, ipari, kézműipari vagy szakmai tevékenységével összefüggő célok érdekében jár el, valamint aki a kereskedő nevében vagy javára jár el;

c) »termék«: az áru vagy szolgáltatás, ideértve az ingatlantulajdont, valamint a jogokat és kötelezettségeket is;

d) »az üzleti vállalkozásoknak a fogyasztókkal szemben folytatott kereskedelmi gyakorlatai« (a továbbiakban: kereskedelmi gyakorlatok): a kereskedő által kifejtett tevékenység, mulasztás, magatartási forma vagy megjelenítési mód, illetve kereskedelmi kommunikáció – beleértve a reklámot és a marketinget is –, amely közvetlen kapcsolatban áll valamely terméknek a fogyasztó részére történő eladásösztönzésével, értékesítésével vagy szolgáltatásával [helyesen: valamely terméknek a fogyasztó részére történő népszerűsítésével, értékesítésével vagy szolgáltatásával];

[…]”

9 A 2005/29 irányelv 3. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) Ezt az irányelvet az üzleti vállalkozásoknak a termékhez kapcsolódó kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően és azt követően, valamint a lebonyolítás során, a fogyasztókkal szemben folytatott, az 5. cikkben meghatározott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatára kell alkalmazni.

(2) Ez az irányelv nem érinti a szerződések jogát és különösen a szerződések érvényességére, létrejöttére és joghatásaira vonatkozó szabályokat.”

10 A 2005/29 irányelv 5. cikkének (1) és (2) bekezdése ekképp rendelkezik:

„(1) Tilos tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat alkalmazni.

(2) A kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen, amennyiben:

a) ellentétes a szakmai gondosság követelményeivel,

és

b) a termékkel kapcsolatban jelentősen torzítja vagy torzíthatja azon átlagfogyasztó gazdasági magatartását, akihez eljut, vagy aki a címzettje, illetve – amennyiben a kereskedelmi gyakorlat egy bizonyos fogyasztói csoportra irányul – a csoport átlagtagjának a gazdasági magatartását."

A szlovák jog

11 A perköltségekről szóló 71/1992. sz. törvény 4. cikke (2) bekezdésének az alapügyre alkalmazandó változata értelmében a fizetésképtelenségről és szerkezetátalakításról szóló, 7/2005. sz. törvény külön szabályai értelmében vett vagyonfelügyelő mentesül a perköltség megfizetése alól.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 2001. november 13-án a DRUKOS a.s. és K. Polhošová fogyasztási cikkre kötött „lízingszerződést", amely értelmében a bérleti idő lejártát, vagyis harminc havi részlet megfizetését követően K. Polhošová megszerzi e termék tulajdonjogát. A szóban forgó szerződés a tulajdonjog fenntartására vonatkozó záradékot tartalmazott, amely szerint a tulajdonjog csak azután száll át K. Polhošovára, ha ő valamennyi kötelezettségét, így az összes részlet megfizetését teljesíti. A termék ára 17 270 SKK-t (569,73 eurót) tett ki, a „bérleti díjra" tekintettel azonban K. Polhošovának összesen 24 033 SKK-t (792,83 eurót) kellett megfizetnie.

13 A DRUKOS a.s.-t fizetésképtelenné nyilvánították, e vállalkozás pedig 2006. március 16-án a nyitrai (Szlovákia) lakos J. Holeccel szerződést kötött a K. Polhošovával szemben fennálló követelés engedményezéséről. Ugyanezen a napon kötött szerződéssel J. Holec a Nyitrán, majd Besztercebányán (Szlovákia) letelepedett MEDIATION KMCH s.r.o.-ra engedményezte a szóban forgó követelést. Ezt követően a 2008. február 23-án kötött szerződéssel e követelést a Seychelles szigeteken letelepedett IVACO CONSULTANTS LIMITED-re engedményezték. 2008. május 17-án ez utóbbi társaság a Szlovákiában letelepedett AKROPOLIS estates s.r.o., a későbbi KFZ vállalkozással kötött szerződést az említett követelés engedményezéséről.

14 2008. július 25-én a KFZ-t fizetésképtelenné nyilvánították.

15 2010. március 17-én az SKP keresetet indított az Okresný súd Popradnál K. Polhošová ellen annak érdekében, hogy kérje ez utóbbitól a késedelmes fizetés esetén a szerződésben meghatározott, a megfizetendő összeg napi 0,1%-át kitevő kötbér fizetését, valamint a kért összegek behajtásához kötődő költségek megtérítését. A szóban forgó, a kereset benyújtását megelőző négy évre vonatkozó kötbér 987,05 eurót, a jogi képviselő díja pedig a felperes szerint 117,32 eurót tesz ki.

16 2011. február 22-i ítéletében az Okresný súd Poprad azzal az indokolással utasította el az említett keresetet, hogy a fenti, szerződésben kikötött kötbér a fogyasztóval kötött szerződésben alkalmazott tisztességtelen feltételnek minősül. E bíróság megállapította, hogy az érintett kötbért törvényben meghatározott késedelmi kamat is terheli, e két kötelezettség pedig így aránytalan, és a két szerződő fél jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

17 Az SKP ezen ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a Krajský súd v Prešovéhoz.

18 Ahogy az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a szlovák szabályozás szerint a fizetésképtelen vállalkozás vagyonfelügyelője mentesül perköltségek megfizetése alól. Pervesztessége esetén a fogyasztónál felmerült költségeket gyakorlatilag nem lehet megtéríttetni. Következésképpen ez visszatartja a fogyasztókat a fizetésképtelen vállalkozások elleni kereset indításától, valamint az ügyvédi szolgáltatás igénybevételétől, ami sértené a jogaik védelmét.

19 Mivel úgy vélte, hogy az alapeljárás kimenetele az uniós jog releváns rendelkezéseinek értelmezésétől függ, a Krajský súd v Prešove úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2005/29] irányelv 5–9. cikkét, hogy tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül a gazdasági szereplő azon gyakorlata is, miszerint a fogyasztók tartozását fizetésképtelen jogalany részére engedményezi, ha a fogyasztók számára nincs biztosítva a fogyasztóval kötött szerződésből eredő bírósági eljárások költségeinek megtérítése?

2) Amennyiben az előző kérdésre adott válasz olyan értelmű, hogy az uniós joggal ellentétes a fogyasztók tartozásának a fizetésképtelen jogalany részére – behajtás céljából – történő engedményezése:

a) lehet-e úgy értelmezni a [Charta] 47. cikkét, hogy azzal nem ellentétes, ha a bíróságok a fogyasztók jogainak védelme érdekében nem alkalmazzák a törvény által a vagyonfelügyelő javára biztosított perköltségmentességet, és a vagyonfelügyelő bírói jogvédelemhez való jogának sérelme nélkül esetlegesen az eljárást az eljárási illeték meg nem fizetése miatt befejezik?

b) ellentétes-e a [93/13] irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével a vagyonfelügyelő perköltség alóli mentességéről szóló nemzeti rendelkezés alkalmazása abban az esetben, ha a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat nélkül a felperes nem mentesülne a szóban forgó perköltség megfizetése alól, és ha az eljárás befejezése miatt a tisztességtelen feltételre vonatkozó bírósági eljárásra nem kerülne sor?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

20 A Bíróság eljárási szabályzata 53. cikke (2) bekezdésének megfelelően, ha az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan, a Bíróság a főtanácsnok meghallgatását követően – az eljárás folytatása nélkül – indokolt végzéssel határozhat az ügyben.

Az első kérdésről és a második kérdés első részéről

21 Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2005/29 irányelv értelmében véve tisztességtelen-e az olyan kereskedelmi gyakorlat, amely szerint a szolgáltató fizetésképtelen vállalkozásnak engedményezi a fogyasztóval szembeni követeléseit, és ez utóbbi számára nincs biztosítva az e szolgáltatóval kötött szerződéshez kapcsolódó perköltségek megtérítése. Amennyiben az első kérdésre adott válasz igenlő, a kérdést előterjesztő bíróság a második kérdésének első részével azt a kérdést terjeszti a Bíróság elé, hogy a Charta 47. cikkével ellentétes-e az, ha az engedményes vállalkozás vagyonfelügyelője perköltséget köteles fizetni, ha az említett követelések címén pénzösszeg fogyasztó általi megfizetését kéri.

22 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk szerinti eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek keretében az előbbi az utóbbiak számára az uniós jog olyan értelmezését nyújtja, amely szükséges az előttük folyamatban lévő ügyek eldöntéséhez (lásd

többek között a C-83/91. sz. Meilicke-ügyben 1992. július 16-án hozott ítélet [EBHT 1992., I-4871. o.] 22. pontját, valamint a C-445/06. sz. Danske Slagterier ügyben 2009. március 24-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-2119. o.] 65. pontját).

23 Az uniós jog nemzeti bíróság számára hasznos értelmezésének szükségessége megköveteli, hogy a nemzeti bíróság meghatározza az általa felvetett kérdések ténybeli és jogszabályi hátterét, vagy legalábbis kifejtse azokat a ténybeli körülményeket, amelyeken e kérdések alapulnak (lásd többek között a C-320/90-C-322/90. sz., Telemarsicabruzzo és társai egyesített ügyekben 1993. január 26-án hozott ítélet [EBHT 1993., I-393. o.] 6. pontját, valamint a C-181/09. sz. Canon Kabushiki Kaisha ügyben 2009. szeptember 17-én hozott végzés 8. pontját, és a C-185/12. sz. Ciampaglia-ügyben 2012. május 3-án hozott végzés 4. pontját).

24 A Bíróság jogosult ugyanis egyedül az uniós szöveget értelmezni a nemzeti bíróság által számára ismertetett tényállás alapján (a C-235/95. sz., Dumon és Froment ügyben 1998. július 16-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-4531. o.] 25. pontja, és a C-11/07. sz., Eckelkamp és társai ügyben 2008. szeptember 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-6845. o.] 52. pontja, valamint a C-348/11. sz. Thomson Sales Europe ügyben 2012. március 23-án hozott végzés 43. pontja).

25 A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozat nem felel meg e követelménynek. A határozat nem világos, valamint nem tartalmazza az alapeljárás tényállásának és a jogszabályi hátterének részletes ismertetését, és ezért nem teszi lehetővé a Bíróság számára, hogy hasznos választ adjon az előterjesztett kérdésekre.

26 A 2005/29 irányelv 3. cikkének az ugyanezen irányelv 2. cikke c) pontjával összefüggésben értelmezett (1) bekezdése értelmében ezt az irányelvet az üzleti vállalkozásoknak az áruhoz vagy szolgáltatáshoz kapcsolódó kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően és azt követően, valamint a lebonyolítás során, a fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatára kell alkalmazni.

27 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság a határozatában nem fejti ki, hogy a fizetésképtelen eladó vagy szolgáltató fogyasztóval szembeni mely konkrét magatartása minősülhet tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak. Különösen e bíróság az alapeljárás tárgyát képező követelést érintő, eladók vagy szolgáltatók közötti engedményezési lánc részletes leírására szorítkozik, nem jelöli meg azonban az eladó vagy szolgáltató fogyasztóval szembeni magatartásának azon tényezőit, amelyek tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősülhetnek.

28 Ezenkívül hozzá kell tenni, hogy az előterjesztett kérdések a fizetésképtelen vállalkozás javára való engedményezés esetére vonatkoznak. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból azonban nem tűnik ki, hogy az alapeljárás tárgya ilyen engedményezés, mivel egyes, az előző pontban említett lánc részét képező engedményezések olyan vállalkozások javára szóltak, amelyek az ügylet időpontjában nem voltak fizetésképtelenek.

29 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy az előzetes döntésre utaló határozat nem tartalmazza a nemzeti jogi háttér olyan elemeit, amelyekből arra lehet következtetni, hogy a Bíróság válasza hasznos lesz az alapeljárás megoldásához.

30 Márpedig úgy tűnik, hogy az alapeljárás keretében a szóban forgó engedményezési szerződések érvényességének vitathatósága vezette az eljáró bíróságot az előzetes döntéshozatal iránti kérdések Bíróság elé terjesztésére. Az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló gyakorlat 2005/29 irányelv szempontjából való esetleges tisztességtelen jellegének megállapítása azonban nincs közvetlen hatással az említett érvényesség megítélésére (lásd a C-453/10. sz., Pereničová és Perenič ügyben 2012. március 15-én hozott ítélet 45. és 46. pontját).

31 Következésképpen az első kérdés és a második kérdés első része nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

A második kérdés második részéről

32 A második kérdése második részével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 93/13 irányelvvel ellentétes-e az, hogy a vagyonfelügyelő a nemzeti rendelkezések értelmében perköltségmentességet élvez, miközben az érintett eladó vagy szolgáltató fizetésképtelenség hiányában nem élvezne ilyen mentességet.

33 E bíróság valójában a perköltségre vonatkozó nemzeti rendelkezések 93/13 irányelvvel való összeegyeztethetőségének értékelését kéri.

34 A 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint azonban az irányelv célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit. Az irányelv tehát kizárólag a szerződési feltételekre, nem pedig a perköltségek olyan megosztására vonatkozik, amelyről a nemzeti szabályozás rendelkezik.

35 A jelen esetben az alapeljárásban egyetlen, eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között létrejött szerződés szerepel, amelyre az előzetes döntéshozatalra utaló határozat hivatkozik, mégpedig az, amelyet K. Polhošová 2001. november 13-án kötött, miközben a Szlovák Köztársaság csupán 2004. május 1-jén csatlakozott az Európai Unióhoz.

36 Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Bíróság az uniós jog értelmezésére kizárólag e jognak a tagállamnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásakor kezdődő alkalmazása tekintetében rendelkezik hatáskörrel (lásd a C-302/04. sz. Ynos-ügyben 2006. január 10-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-371. o.] 36. pontját, a C-64/06. sz. Telefónica O2 Czech Republic ügyben 2007. június 14-én hozott ítélet [EBHT 2007., I-4887. o.] 22. és 23. pontját, a C-96/08. sz. CIBA-ügyben 2010. április 15-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-2911. o.] 14. pontját, valamint a C-32/10. sz. Semerdzhiev-ügyben 2011. május 11-én hozott végzés 25. pontját).

37 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a második kérdés második része nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

38 A fentiek összességére tekintettel a Bíróság eljárási szabályzata 53. cikkének (2) bekezdése alapján meg kell állapítani, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

A költségekről

39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A Krajský súd v Prešove (Szlovákia) által a 2011. augusztus 10-i határozattal előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

Aláírások